Det kongelige barne-, likestillings-
og inkluderingsdepartement
postmottak@bld.dep.no

Vår ref: RPU
Vår dato: 20.10.2015
Deres ref: 14/3576
Deres dato: 21.08.15

**Høringsuttalelse – forslag til ny nov om forbrukerklageutvalget med forskrifter**

Vi viser til høringsbrev datert 21.08.15, hvor det bes om høringsinstansenes syn på forslag til ny lov om forbrukerutvalget med forskrifter.

Jussformidlingen stiller seg i all hovedsak positive til de endringer som departementet foreslår, med unntak av forslaget om ett års klagefrist for å bringe saken inn for Forbrukertvistutvalget. I det videre ønsker vi å knytte noen bemerkninger til høringsbrevet.

***1. Forbrukerens saksomkostninger når den næringsdrivende part har bragt et vedtak fra Forbrukertvistutvalget inn for tingretten, høringsforslaget punkt 6.9.6.***
Som det påpekes i høringsnotatet er lovverket i dag slik at en næringsdrivende kan anke et vedtak fra Forbrukertvistutvalget til tingretten som pressmiddel for å få en forbruker til å droppe saken han eller hun i utgangspunktet har vunnet. Dette er en lite ønskelig følge og vil undergrave formålet med tilbud om en rimelig og lett tilgjengelig behandling i Forbrukertvistutvalget.

I høringsnotatet er det opplyst at kun 1-2 % av vedtakene fra Forbrukertvistutvalget bringes inn for tingretten. Dette er en liten andel, men vår oppfatning er at den aktuelle lovregelen trolig kan luke unna de tilfeller der en anke benyttes nettopp som pressmiddel. I tillegg vil man i større grad kunne forhindre at forbrukeren inngår et forlik han eller hun i utgangspunktet ikke ønsket i frykt for store utgifter til saksomkostninger i tingretten.

Vi mener at det her kan trekkes paralleller til Forliksrådet der Jussformidlingen har mye erfaring med å opptre som prosessfullmektig. Vi har i flere tilfeller opplevd at forbrukere både trekker saken sin, eller inngår forlik de i utgangspunktet ikke ønsker, av frykt for store utgifter til saksomkostninger i tingretten. En vesensforskjell mellom Forliksrådet og Forbrukertvistutvalget, er at det er jurister som dømmer i Forbrukertvistutvalget. Vi er av den oppfatning at dette gir en tryggere behandling som begge parter har lettere for å akseptere som korrekt, og at det derfor mer forsvarlig å oppstille en regel som pålegger den næringsrivende å bære sakskostnadene dersom et vedtak i forbrukeres favør bringes inn for tingretten. Vi ser hensynet til at det kan være en belasting for både små og store næringsdrivende. Likevel er vi av den oppfatning at behovet for å verne forbrukeren veier tyngre.

Vi vil likevel bemerke at det kan tenkes andre løsninger på problemet som kan være mer hensiktsmessig. En alternativ løsning er at forbrukeren som vant i Forbrukertvistutvalget får dekket saksomkostningene sine i tingretten av staten når det er den næringsdrivende som stevner saken inn. Den næringsdrivende må bære saksomkostningene sine selv. Ulempen for

den næringsdrivende vil da bli mindre, samtidig som man forhindrer at den næringsdrivende kan presse forbrukeren til eksempelvis å inngå et forlik en i utgangspunktet ikke ønsker i frykt for høye utgifter til saksomkostninger i tingretten.

Jussformidlingen stiller seg positive til enhver løsning som vil medføre at forbrukeren ikke behøver å bære saksomkostninger for tingretten når det er den næringsdrivende part som anker til tingretten.

***2. Arbeidsfordelingen mellom Forbrukerrådet og Forbrukertvistutvalget, høringsforslaget punkt 6.3.6.1.***

Jussformidlingen stiller seg positive til at Forbrukerrådet og Forbrukertvistutvalget i større grad blir adskilte organer slik at man får en selvstendig behandling i Forbrukertvistutvalget dersom mekling ikke fører frem. Vi tror det kan styrke forutsetningene for meklingen at Forbrukerrådet ikke har noen innvirkning på Forbrukertvistutvalgets syn på saken ut over at sakens dokumenter og eventuelle uttalelser fra sakkyndige oversendes. Det vil i større grad være klart for partene at fremsatte forslag til minnelig løsning, og det som eller blir sagt under mekling, ikke skal innvirke på vedtak fra Forbrukertvistutvalget. Videre stiller vi oss positive til at Forbrukerrådet skal ha en veiledende funksjon vedrørende utformingen av klage til Forbrukertvistutvalget.

Vi er imidlertid av den oppfatning at § 5 i lovutkastet gir for lite selvstendig veiledning om hva en klage skal inneholde. Det bør utformes en bestemmelse som i større grad gir veiledning til forbrukeren angående klagens innhold. I den forbindelse vises det til tvisteloven § 6-3 som i langt større grad er brukervennlig og gir veiledning.

***3. Øvre verditerskel i forskriftshjemmelen for å fastsette verditerskel, høringsforslaget punkt 6.1.5.2***

Jussformidlingen er av den oppfatning at det ikke bør gis adgang til i forskrift å fastsette en øvre verdigrense for behandling i Forbrukerrådet og Forbrukerklageutvalget. Ettersom det etter forslaget ikke er et krav at en sak som faller innenfor Forbrukerklageutvalgets virkeområde skal behandles der før det kan tas ut søksmål, er det etter vårt syn sannsynlig at saker der tvistesummen er av et større omfang i de fleste tilfeller vil klages direkte inn for de alminnelige domstolene. Antall saker som klages inn for Forbrukerklageutvalget vil i så måte regulere seg selv. I den grad saker med en større tvistesum likevel vil klages inn for Forbrukerklageutvalget, mener vi at loven bør åpne for dette slik at man gir en størst mulig adgang til å oppnå en minnelig løsning ved hjelp av utenomrettslige virkemidler. Da gis også forbrukere med dårlig økonomi en mulighet til å få løst saken på en rimelig måte, selv om tvistesummen er høy.

***4. Mekling i Forbrukerrådet: Avbrytelse av foreldelsesfrist, høringsforslaget punkt 6.12.5.1***

Jussformidlingen er av den oppfatning at mekling i Forbrukerrådet bør avbryte foreldelsesfristen, enten fra saken blir klaget inn, eller fra den blir tatt opp til behandling. Det er uheldig med en regel hvoretter forbrukeren risikerer at kravet foreldes mens behandlingen pågår i forbrukerrådet. Dette vil for det første svekke forbrukervernet, sammenlignet med dagens rettstilstand. Det vil stille en allerede svakerestilt gruppe dårligere enn den er i dag. For det andre kan manglende avbrytelse av foreldelsesfrist føre til flere rettsprosesser i forbrukersaker, idet forbrukeren i saker der det nærmer seg fristens utløp tvinges til å gå til ytterligere skritt for å avbryte foreldelsesfristen.

Et slikt resultat vil etter vår oppfatning virke mot Forbrukerrådets hensikt, da det senker mulighetene for å komme frem til en minnelig løsning før saken havner i rettssystemet. Vi viser i denne sammenheng til direktiv 2013/11/EU artikkel 12 hvoretter parter som velger en tvisteløsningsprosedyre der resultatet ikke er bindende ikke blir «subsequently prevented from initiating judicial proceedings in relation to that dispute as a result of the expiry of limitation or prescription periods during the ADR procedure». Ved forliksrådsbehandling avbrytes videre foreldelsesfristen, og Jussformidlingen kan ikke se noen gode grunner til at dette skal være annerledes ved behandling i Forbrukerrådet. Tvert imot gir enhetlige løsninger hos de utenomrettslige tvisteløsningsorganene større forutberegnelighet.

Jussformidlingen er derfor av den oppfatning at det må lovfestes at mekling i Forbrukerrådet avbryter fristen for foreldelse. For å skape et mest mulig helhetlig system, bør dette lovfestes også for andre meklingsorganer godkjent etter lov om klageorganer for forbrukersaker.

I forlengelse av dette stiller vi oss negative til at forslag om å etablere en klagefrist på ett år til forbrukerrådet etter at forbrukeren har reklamert. En slik frist vil hindre at krav som ikke er foreldet eller falt bort som en følge av passivitetsprinsipper kan bli behandlet i Forbrukertvistutvalget. Det vil være uheldig at saker som *kan* behandles av domstolene ettersom foreldelsesfristen ikke er utløpt, likevel ikke kan behandles av forbrukertvistutvalget. Som påpekt i høringsbrevet kan fristen løpe ut under mekling i Forbrukerrådet. Problemet foreslås avhjulpet med å ha forlenget frist på fire uker etter mekling i Forbrukerrådet er avsluttet. Vi er av den oppfatning at forlenget frist vil bøte på deler av problemet, men fristen vil uansett på en unødvendig og uhensiktsmessig måte begrense forbrukerens muligheter for å få saken sin behandlet av Forbrukertvistutvalget.

***5. Mekling i Forbrukerrådet: Litispendensvirkning, høringsforslaget punkt 6.12.5.1***
Jussformidlingen er av den oppfatning at mekling i Forbrukerrådet bør ha den virkning at saken ikke kan bringes inn for de alminnelige domstolene før meklingen er avsluttet. At det å bringe saken inn for tingretten ikke er et alternativ på dette tidspunktet, gir etter vårt syn det beste utgangspunktet for å komme frem til en minnelig løsning i Forbrukerrådet. Vårt syn henger også sammen med at vi er av den oppfatning at foreldelsesfristen bør avbrytes allerede ved mekling i Forbrukerrådet, og disse rettsvirkningene hører naturlig sammen.

Jussformidlingen er derfor av den oppfatning at det bør lovfestes at mekling i Forbrukerrådet har den virkning at saken ikke kan bringes inn for de alminnelige domstolene før meklingen er avsluttet. I likhet med hva gjelder avbrytelse av foreldelsesfristen, bør dette lovfestes også for andre meklingsorganer godkjent etter lov om klageorganer for forbrukersaker.

Med vennlig hilsen
for Jussformidlingen

Lene Tønnesland Grosås
*Saksbehandler*

Joon-Petter Q. Rudberg
*Daglig leder*

Vilde Hallgren Sandvik
*Saksbehandler*

Thea Severine Hanken Hobbesland
*Leder Rettspolitisk Utvalg*